

In een van de meest zuidelijke dorpen van Nederland probeert Rudolf Kempener elk jaar nog voor eind mei **nieuwe aardappelen** te oogsten. Dat lukt met een tijdige voorbereiding.

Poten in februari, oogsten in mei

HALF februari. Eindelijk breekt de zon door in het Maasdal. Rudolf Kempener opent de roldeur van zijn loods. Achterin staan bakken met pootgoed afgedekt met folie. Als de Limburger het plastic van de kisten trekt, sijpelt het condens op de betonvloer. Onder het plastic houdt een elektrische kachel het pootgoed sinds januari op 15 graden. Het resultaat: veel mooie kiemen.

Maatschap Kempener heeft een naam opgebouwd met de primeurteelt van aardappelen in de omgeving van Maastricht. Het bedrijf slaagt er elk jaar weer in om circa 2 weken vroeger dan de collega-telers met nieuwe aardappelen op de markt te komen. Dan trekt de boerderijwinkel burgers van Maastricht tot ver in België. Daarnaast levert de akkerbouwer aan de groothandel en aan vijf akkerbouwers in de buurt.

Het vroege oogsttijdstip is natuurlijk te danken aan de zuidelijke ligging van het akkerbouwbedrijf, dat ook nog beschut ligt in een dal. Maar een primeurteelt slaagt niet zonder de juiste teeltmaatregelen, zoals de rassenkeuze. Kempener heeft tot op heden de beste ervaringen

opgedaan met Jaerla. Het ras kan zeer goed tegen droogte. Een belangrijke eigenschap voor een zeer vroeg ras, omdat in de maanden april en mei vaak lange perioden zijn met een neerslagtekort. Prior en Junior zijn wel uitgeteeld, maar bleven achter in knolopbrengt en hadden meer last van schurft en pokken. Jaerla is bovendien een redelijk vastkokende aardappel die ook wat smaak en vorm betreft het beste concurreert met de vroege import in de supermarkten.

Zoeken naar betere rassen

Kempener blijft zoeken naar alternatieve rassen. Zo wordt een nieuw ras onder nummer beproefd van leverancier Semagri Holland. Het ras moet gelijkwaardige eigenschappen hebben als Bintje, maar moet veel vroeger tot ontwikkeling komen. Dit ras zou mooi het gat kunnen opvullen tussen de zeer vroege Jaerla en de middenlate Bintje en Nicola.

Sinds 4 jaar boert Kempener zonder ploeg, en dat gaat ook in de vroege aardappelteelt zonder problemen. De lössgrond wordt met een woeler tot circa 30 centimeter diep losgetrokken en de kop-

Kempener rijdt voorkiemzakken met Jaerla's naar buiten. De poters blijven buiten staan om af te harden, zolang het niet vriest.

eg maakt een luchtig pootbed van ongeveer 15 centimeter dik.

Nog voor het poten wordt Urean 30N verspoten, afhankelijk van de bodemvoorraad stikstof circa 350 liter per hec-

De verpakkinglijnen verwerken niet alleen de aardappelen, maar ook de uien voor de winkels en de groothandel.

Het voorkiemresultaat na een maand op 15 graden. Links een nieuw ras onder nummer van Semagri Holland, rechts Jaerla.

Profiel

Naam:
Rudolf Kempener
(37).

Woonplaats:
Eijsden (L.).

Bedrijf:
circa 35 ha löss in eigen-
dom, rest is pacht.
Bouwplan: 1,3 ha braak,
23,5 ha wintertarwe, 4,6
ha gerst, 1,3 ha zomertar-
we, 11,2 ha bieten, 2 ha
plantuien, 9 ha zaaiuien, 1
ha Jaerla, 3 ha Bintje en
0,5 ha Nicola.

Aanleiding voor reportage:
de marginale teelt van fri-
tesaardappelen wordt
steeds minder rendabel.
Minder aardappelen telen
voor nichemarkten levert
vaak meer op. Kempener
schrapte dit seizoen de
teelt van 8 ha fritesaardap-
pelen nadat de contracten
strengere eisen stelden bij
lagere prijzen. Hij concen-
treert zich nu op de ver-
koop van aardappelen en
uien in kleinverpakking aan
de groothandel en winkels.

tare. De vloeibare stikstof levert ten opzichte van KAS-korrels nauwelijks voordeel op voor de vroege aardappelteelt, maar is wel goedkoper en gemakkelijk zeer nauwkeurig te verdelen met de veldspuit. Belangrijk is dat de stikstof snel beschikbaar is en er weinig stikstof later in het groeiseizoen vrijkomt. Anders blijft het gewas vooral in het loof groeien in plaats van in de knollen.

Tijdens poten let hij vooral op de pootdiepte; de poter moet ruim boven het maaiveld liggen in plaats van er net onder. Zo komt de kiem snel boven de grond. Direct na het poten komen acryl-doeken over de ruggen. Met twee man is binnen een dag een hectare bedekt.

De eerste bespuitingen tegen fytoftora met Shirlan gaan gewoon over het doek heen, zij het met 100 liter extra water per hectare. Na circa 6 weken, als het loof 15 centimeter hoog is, gaat het doek er af en worden de ruggen aangeaard.

Eind mei en begin juni bedraagt de opbrengst meestal nog geen 11 ton per hec-

tare, zo blijkt uit de bedrijfscijfers die de ondernemer uit zijn teeltregistratieprogramma tevoorschijn tovert. Maar in de eerste weken realiseert Kempener gemakkelijk een gemiddelde prijs van €0,70 per kilo. Dat levert bruto per hectare €7.700 op. Met aftrek van de toegerekende teeltkosten (bemesting, gewasbescherming, pootgoed en vliesdoek) van €1.530 resteert een saldo van €6.170. Eind juli is de knolopbrengst weliswaar gestegen naar 30 ton per hectare, maar de gemiddelde prijs is gedaald naar circa €0,25 per kilo. Dit levert een saldo op van €5.970. De stijgende knolopbrengst kan de prijsinflatie dus niet compenseren, en dat maakt de zeer vroege teelt juist zo interessant.

Wie de eerste is bepaalt de prijs

In de eerste weken is er nauwelijks concurrentie van Hollandse aardappelen, waardoor Kempener min of meer zijn eigen prijs kan bepalen, ofwel een bodemprijs van €0,70. Hij houdt wel rekening

met veilingprijzen in Tholen en de stemming op de aardappelmarkt. Is de stemming erg goed, dan kan de prijs tot 10 cent per kilo hoger.

Kempener verzet de stapels bakken met pootgoed. Een rek met voorkiemzakken komt te voorschijn. In de netten zitten de Jaerla-poters gevangen. De aardappelteeler is verrast door de forse kiemen van soms meer dan 1,5 centimeter lang. Veel groter moeten de kiemen niet worden, want dan breken ze af tijdens het poten. Met de heftruck wordt het rek met 1.250 kilo pootgoed naar buiten gereden. Zolang het niet gaat vriezen, blijft het pootgoed buiten staan om af te harden. Over een paar weken, zodra de grond bekwaam is, zijn de broze kiemen hopelijk stevig genoeg om de weg door de snarenbedplantmachine te overleven.

Geert Hekker